

Rak koji se ne može liječiti

Strana 1 od 2

Ako rak nije zaustavljen tretmanom, ćelije raka se mogu kretati iz mjesta gdje je rak nastao. One se mogu raširiti kroz krvni ili limfni sistem u druge dijelove tijela. Ćelije mogu narasti u novi rak u različitom dijelu tijela. Ovo se zove metastaza. Ćelije raka se mogu raširiti u više od jednog mjesta u tijelu.

Neki rakovi se ne mogu izliječiti, iako se još nisu raširili. Doktori bi trebali biti u stanju da kažu da li je moguće liječiti nečiji rak

Tretman

Tretman može pomoći u kontrolisanju simptoma i širenju raka i u slučaju da je rak neizlječiv. Neke osobe sa neizlječivim rakom kontrolisali su svoj rak mjesecima ili godinama. One mogu imati u isto vrijeme nekoliko vrsta tretmana.

Neke osobe se pridružuju kliničkim ispitivanjima. One testiraju nove tretmane da vide ukoliko ima bolji od postojećih tretmana. Ako ste zainteresovani, pitajte svog doktora ukoliko postoji kliničko ispitivanje koje bi odgovaralo vama.

Neke osobe izabiru da zaustave tretman. One više vole da vrijeme koriste za druge stvari. Ovo je lična odluka. Razgovarati sa doktorom ili savjetnikom može pomoći.

Razgovaranje o raku

Osobe imaju različite emocije kada im je rečeno da je njihov rak neizlječiv. Osobe se mogu osjećati zaprepaštenim, ljutim, prestrašenim i tužnim. Neke se osobe mogu lakše sukobljavati sa rakom kada razgovaraju o njihovim osjećanjima. Često, osobe o stvarima koje ih brinu, ne razgovaraju sa familijom i prijateljima. Razgovor sa savjetnikom može pomoći.

U Melbourne-u i Viktoriji postoje grupe za podršku gdje se osobe sa rakom mogu sastajati i razgovarati. Osobe pronalaze snagu u dijeljenju osjećanja. Oni se također često smiju.

Ako vi imate rak, može biti teško o tome govoriti ljudima. Reći mlađoj djeci može biti posebno teško. Obično je najbolje, o onome šta se dešava i šta se može desiti u budućnosti biti iskren do kraja.

Liječenje simptoma

Neke osobe sa rakom koji ne može biti izliječen nemaju boli. Druge osobe imaju bol. Naprimjer, rak može narasti veliki i pritisnuti neki organ, uzrokujući bol. Tretman može otkloniti ili umiriti bol i druge simptome. Naprimjer, radioterapija može smanjiti neke rakove, ili rak se može ukloniti operacijom.

Bol se obično dobro kontroliše sa lijekovima. Osoba ima pravo posjedovati lijekove koji ublažavaju bol. Neke osobe brinu da će postati ovisne ako koriste neke lijekove kao sto je morfium. Ovisnost je moguća ako se ovi lijekovi koriste za ublažavanje boli. Ako vas boli, dajte to do znanja vašoj medicinskoj sestri ili doktoru tako da se s'tim može postupati. Ukoliko je vaša familija zabrinuta o ovisnosti, pitajte svog doktora da ih ponovno uvjeri.

Možda želite razgovarati sa psihologom o načinima suočavanja sa boli. Oni vam mogu pomoći da se opustite i naučiti da mislite o drugim stvarima sem boli.

► Bosnian

Cancer that cannot be cured

Informativna linija o raku

- **Bosanski**
(03) 9209 0169
- **Engleski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

January 2004

Dobivanje pomoći

Osoba sa rakom koji se ne može izliječiti može se osjećati dobro. Međutim, ponekad rak osobu čini bolesnom ili umornom. Tretman raka također može uticati na to da se osoba ne osjeća dobro.

Prijatelji i familija će najvjerovatnije pokušati da pomognu. Stvari koje mogu učiniti su da im pomognu u kući, bašti i kuhanju. Ponekad je dobro imati prijatelja sa sobom za vrijeme tretmana.

Neke osobe ne znaju kako da se ponašaju sa osobom o kojoj brinu a koja ima rak. Ako imate rak, i vaša familija ili prijatelji vas opterećavaju sa njihovim vlastitim brigama, može biti od pomoći da budete iskreni o vašim vlastitim potrebama.

Ako ovo predstavlja problem potražite pomoć od vašeg doktora, medicinske sestre, socijalnog radnika u bolnici ili drugog zdravstvenog radnika kao što su psiholozi ili psihijatri.

Finansijske i druge brige

Novčani problemi situaciju čine još težom. Osobe sa rakom mogu imati potrebu za savjetom da napuste posao ili da im se penzioni fond isplati ranije. Zaposleni i nezaposleni osobe mogu također istražiti ako imaju pravo na bolovanje ili isplatu invalidnine.

Osobe koje boluju od raka mogu također trebati informacije o stvarima kao što je testament, punomoć (dozvola drugim osobama da donesu zakonsku odluku u njihovo ime) i sahrane. Postoji mnogo informacija koje su na raspolaganju da vam pomognu.

Dobivanje više informacija

- Rak - pitajte svog doktora, ili nazovite našu informativnu liniju za rak
- Grupe podrške i informativni kursevi - nazovite našu informativnu liniju
- Bolovi i drugi simptomi - razgovarajte sa svojim doktorom ili medicinskom sestrom
- Kućna pomoć - the Royal District Nursing Service brine o osobama u njihovoj vlastitoj kući. Telefon (03) 9536 5222. Opština vam može reći o servisima u vašem području. Socijalni radnik u vašoj bolnici može vam također biti od pomoći.
- Pravilna ishrana, posebno ako imate mučninu ili gubite na težini - razgovarajte sa specijalistom za dijetu u bolnici.
- Zakonska pitanja - razgovarajte sa svojim advokatom ili pravnim savjetnikom. Ako nemate nijednog, razgovarajte sa socijalnim radnikom u bolnici.
- Novčana pitanja - socijalni radnik može biti u stanju da pomogne. Centrelink može obezbjediti informacije o Commonwealth-ovim invalidnim, bolesničkim i isplatama za brigu. Nazovite 13 27 17 ili posjetite Centrelinkovu web-stranicu: www.centrelink.gov.au
- Pomoćna služba - servis koji obezbjeđuje njegovatelje zadužene da pruže utjehu i njegu teško oboljelim osobama. Briga može biti pružena u bolnicama ili kod kuće. Nazovite Palliative Care Victoria (03) 9662 9644
- Smrt i žalost - savjetnik može pomoći kao i religiozni ili duhovni savjetnik. Postoji također i radnik za pastoralnu brigu u bolnicama. The National Association for Loss and Grief (Nacionalno udruženje za gubitak i žalost) može ljude povezati sa savjetnikom za žalost u njihovom području. Nazovite (03) 9351 1358 ili 1800 100 123 (besplatan poziv iz unutrašnjosti Viktorije).

Ukoliko vam je za vrijeme razgovora sa profesionalnim radnikom u zdravstvu potreban tumač, trebete tražiti da vam se obezbjedi. Podsjetite svog doktora, medicinsku sestru ili socijalnog radnika da za vas ugovore tumača.

► Bosnian

Cancer that cannot be cured

Informativna linija o raku

- **Bosanski**
(03) 9209 0169
- **Engleski**
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

January 2004